
מראה מקומות- עניני הלכה

‘במות דף מו’

נסדר ע"י אשר יעקב מילמן
רב דקהל שערי תפילה
פסעיק, ניו ג'רסי
AsherMillman@gmail.com

לע"נ ברוך בענדיט וברכה גרוס ע"ה
by Mr. & Mrs. Duvy Gross

לזכר נשמת

מנחם מנדל בן משה ושרה בת משה צבי ממשפחת אדלר
קעפל בן אליעזר ופריידל בת אליעזר ממשפחת מילמן
צבי מנחם בן שמעיהו וחיה לאה בת נפתלי הערצקא ממשפחת
רייכמאן

A Chaburah on these מקומות מראה is posted weekly
and can be accessed via www.dafaweek.org, emailed,
or on the app.

507– Daf– Week

info@dafaweek.org

בענין בישול עכו"ם

• איתא בגמ' ב' לשונות בענין בישולי עכו"ם, או שאינו נאכל כמו שהוא חי או שעולה על שולחן מלכים. אכן תוס' הביא בשם ר"ת שלכו"ע מודו שאם נאכל חי אי"ב משום ביש"ע (בישול עכו"ם) ור' יוחנן רק מוסיף עוד טעם של עולה לשולחן מלכים. וכן נפסק באמת בשו"ע יו"ד קיג' א' עפ"י ביאור הגר"א שם.

• ובגליון מהרש"א דן לענין שתיית קפה והתיר ואף מנהג קדושים הוא אכן לא ביאר הטעם. אכן עיין בהפרי חדש שהביא ב' טעמים, א' שאינו עשוי ללפת בו את הפת וב' שבטל הפרי לגבי המים. וכן התיר מטעמים אלו שתיית שוקולד. אכן הב"ח השיג על דברי התוס' שצ"ע טעם זה שיבטל מהשהו עיקר הדבר וגם יש בו אפילו כזית כדי אכילת פרס. והחת"ס הביא דברי הב"ח וחילק בין שכר לקפה שאאת"ל כדברי הב"ח אכן בקפה שאין בו רק טעם בעלמא מפרי הקפה מותר לכו"ע. וכן התיר שוקולד ג"כ (שלא כדעת מהר"ם א"ש). אכן לפי"ד החת"ס יוצא נפק"מ בין קפה מבושל וקפה נמס וכן העיר בשו"ת שבט הלוי.

• תד"ה רבי

• שו"ע יו"ד קיג' א'

• ביאור הגר"א שם אות א'

• גליון מהרש"א שם אות א'

• פרי חדש יו"ד קיד' ו'

• ב"ח יו"ד ריש סימן' קיד

• חת"ס ע"ז לא:

• שו"ת שבט הלוי ב' מד'

ובתבו המוספות ואין לאסור של תבואה משום בשולי גוים כמו תורמטי שלקוי גוים ודיסקא דלע"ג דלא חוי לכוס כשהוא חי אין זו משום בשולי גוים כיון דלינו עולה על שלמן מלכיס ועוד דהתבואה צטילה לגבי מים מדמנכרין עליה שהכל נהיה צדברו עכ"ל וכ"כ הרא"ש ואולי לטעמיהו דכתבו לפרש הא דקאמר תלמודא איכא צניייהו ארדי דגיס קטנים ודיסקא דכוליהו אינן נאכלין חיים והטעם שאמרו דשכר אינו עולה על שלמן מלכיס ליתיה צנלכותמיו דהוא עולה על שלמן מלכיס. והטעם דהתבואה צטילה לגבי מים הוא קשה מאוד שהרי התבואה עיקר ואית ציה כזית צכדי אכילת פרס כמ"ש הרא"ש

וצהגותו אשירי (סי' טו) כתוב בספר התרומה (פ"ט קמ) ממיר הדבש אפילו צבית הגוי דלא חוינן מאן דאכר ליה משום דליכא כולי האי קירוב דעת כמו השכר ואין נראה לאור זרוע (פסקי ע"ז סי' קסג ד"ה והדגש) ולא שרי דבש אלא צביתו ולא צבית גוי עכ"ל וכן כתב הרא"ש (פס' וז"ל) ודבש דמתנימין היינו משקה שעושה מדבש מדקאמר עלה בגמרא (לט:) אי משום בשולי גוים וכו' והא דשרי ליה צמתנימין היינו לשמותו צביתו של ישראל ונראה דשכר לא נאכר צימי התנאים ואח"כ צימי האמוראים כשאכרו השכר אכרו גם הדבש אלא שבגלל היה מלוי השכר יותר עכ"ל. והמרדכי (סי' תמח—ט) כתב בשם אבי העזרי (ראב"ה

פסקים פ"ג ס"ה) גבי איסור תמך ואין ראייה ממנה שמצרכין שהכל נהיה צדברו דלינו אלא לפי שנשתנה מצרייתו ואין התבואה צעין אכן הרשב"א סוף צית ג' כתב דהא דאמר איכא צניייהו ארדי דגיס קטנים ודיסקא הכי פירושו ארדי ודגיס קטנים אינו נאכל כמות שהוא חי ואינו עולה על שלמן מלכיס וההפך צדיסקא שהיא נאכלת כמות שהוא חי ועולה על שלמן מלכיס וכ"כ ר"ת והראש"ד דחטין נאכלין אלו כמות שהן חיים וכן מלאמתי צירושלמי מפורש וכו' השתא לפי זה ניחא דאין צככר של תבואה משום בשולי גוים כיון דנאכל כמות שהוא חי אלא העיקר דלא גזרו על השכר כלל כשגזרו על השלקות וטעמא דככתב הרשב"א ציה ה' שער א' דלא שייך ציה חמנות כולי האי דלא מוזני עליה וליכא קרובי דעתא כולי האי וצית דין נמי לא גזרו עליו אלא ישראל קדושים אמרו שניהגו זו איסור צבתייהם של גוים להרחקה יתירא מצנומינן והיינו דאמרין מפני מה אמרו שכר של גוים אסור ולא אמרו מפני מה גזרו על שכר של גוים וכו' אלמא דלא גזרו עליה ולפיכך גם אדם חשוב אין לרין להזהר ממנו כמו שצריך ליהר משאר דברים שנאכלין חיים דלעיל צסימן קי"ג סעיף צ':

ב כתב הרשב"א מקום שישראל נהגין שם קולא וכו'. אע"ג דתלמוד ערוך הוא דרב שמואל צר ציסנא איקלע למרגואן דהיו חשודין על יין של גוים ולא אשתי אפילו שיכרא דגזר שיכרא אעו חמרא אפשר שאין זה מדינא אלא הרחקה יתירה דקעביד איהו צפקי קיסא דספירא להו דלא דינא הכי גם בתורת הצית הארץ (צ"ה ע"א מ:) כתב דאפשר דאין זה אלא לצעל נפש ומכל מקום צקלר (שם מ.) כתב צקסא דאסור וכתבו רבינו על שמו ואין פירושו דאסור לשמות עם המשודים אלא רצונו לומר דאפילו להציא השכר לציתו

ע"ז סי' אף פ) משום ספר הישר (תלך המידושים סי' תשכו) דשכר שלנו אין זו משום חמנות ונראה שטעמו מפני שסביב דכיון דלא אשכחן שיאכר השכר אלא מההיא דרב פפא ורב אחאי אין לאסור אלא כמין שכר שלהם שהיה של חמרים אצל לא של שעורים או של מינים אחרים אצל המוספות והפוסקים חלוקים עליו כמו שנכתב (א): ומ"ש בשם הרא"ש שאף בבית הגוי דא אסור אלא בשקובע עצמו לשמות וכו' עד ומותר לשמות. שם (סי' טו) אלא צצמקום צככת רבינו דרך שאדם קוצע צצמיה כתוב שם דדרך שהיו רגילין לקצוע עצמם לשמיה וכמו עוד שם שכן היו נוהגים כל גדולי ארץ האי ג) לשמות ערלי צצית הגוי. וכו' צצדי הרא"ש כתבו המוספות (לא: ד"ה ומרייהו) וז"ל המתאכסן צצית הגוי יכול להיות שמוחר לשלות צציר לקנות שכר מן הגוים דהוי כמו צציתו של ישראל ואף אם הגוי אכסניא שלו נתן לו ד] [ג] ושומה משום איצה דלא אסרו משום חמנות אלא לקצוע שמיה חמנות או צצנילות לשמות בין הגוים אצל צצקראי צצלמא שרי:

ב כתב הרשב"א מקום שישראל נהגים שם קולא ביין שא' גוים אפילו השכר אסור. טעמו מדאמרין בגמרא (לא: רב שמואל צר ציסנא איקלע למרגואן אייתו ליה חמרא ולא אשתי אייתו ליה שכרא ולא אשתי צצלמא חמרא משום שימצא שכרא משום מאי

ב כתב הרשב"א מקום שישראל נהגים שם קולא ביין שא' גוים אפילו השכר אסור. טעמו מדאמרין בגמרא (לא: רב שמואל צר ציסנא איקלע למרגואן אייתו ליה חמרא ולא אשתי אייתו ליה שכרא ולא אשתי צצלמא חמרא משום שימצא שכרא משום מאי

קיד (א) ובמקומינו פשט היתר לשמות שכר של תבואה וגם משקין העושים מדבש אף בבית הגוי ואולי סומכים אדברי ראב"ה. וכתב באיסור והיתר הארוך כלל מ"ג (ד"ן יז) דאע"ג דהגוים מושחין היורה בשומן חזיר כמו שרגילין אפילו הכי שרי דנותן טעם לפגם שרי ועוד דבטל בששים עכ"ל וכן הוא במרדכי פרק אין

מערדין (ע"ג) (סי' תחט): עוד כתב באיסור והיתר הארוך (ד"ן יט) וכל דבר שמוחר ובני המקום נהגו בו איסור אי אתה רשאי לנהוג היתר לפנייהם ואפילו שלא בפניהם אסור תוך תחום העיר וכן הוא בהגהות מיימוני פ"ז מהלכות מאכלות אסורות (הכ"ב אות ג) בשם ראב"ה (סי' תתקנ) והוא פשוט:

פרישה (ג) כתב הרשב"א מקום שישראל נהגין שם קולא ביין שא' גוים אפילו השכר אסור. צ"י פירש וז"ל מי שנתאכסן עמקן אסור לשמות עם אותן ישראלים אפילו שכר גזירה שמה יסחה עמקן יין והם חשודים טעמו לו אין של גוים שהרי גם הם שומין אותו עכ"ל. אמר שכן הוא משמעות

פרישה (ג) כתב הרשב"א מקום שישראל נהגין שם קולא ביין שא' גוים אפילו השכר אסור. צ"י פירש וז"ל מי שנתאכסן עמקן אסור לשמות עם אותן ישראלים אפילו שכר גזירה שמה יסחה עמקן יין והם חשודים טעמו לו אין של גוים שהרי גם הם שומין אותו עכ"ל. אמר שכן הוא משמעות

דרישה [א] כתב הרשב"א מקום שישראל נהגין שם קולא ביין שא' גוים אפילו השכר אסור. טעמו מדאמרין בגמרא רב שמואל בר (כיסנא) [ביסנא] איקלע למרגואן אייתו ליה חמרא ולא אשתי אייתו ליה שכרא משום שימצא שכרא משום מאי משום שימצא דשימצא. ופירש רש"י למרגואן ישראל חשודין היו ולא היו מקפדין על יינם של גוים. משום שימצא חשוד יין נסך. ושימצא דשימצא גזירה

דרישה [א] כתב הרשב"א מקום שישראל נהגין שם קולא ביין שא' גוים אפילו השכר אסור. טעמו מדאמרין בגמרא רב שמואל בר (כיסנא) [ביסנא] איקלע למרגואן אייתו ליה חמרא ולא אשתי אייתו ליה שכרא משום שימצא שכרא משום מאי משום שימצא דשימצא. ופירש רש"י למרגואן ישראל חשודין היו ולא היו מקפדין על יינם של גוים. משום שימצא חשוד יין נסך. ושימצא דשימצא גזירה

הגהות והערות [ב] גם התוספות כתבו כן וכמו שהביא הבית יוסף והא דנקט הטור בשם הרא"ש משום דהתוספות כתבו בלשון יכול להיות ולא כתבו בפשיטות משא"כ הרא"ש כתבו בפשיטות: [ג] כתב בצפולא חריפתא על הרא"ש שם את נ שמעתי שהוא האי הגרול שבים שקורין אנגלטעריא ובלשון אשכנז ענגלאנד: ד] בתוספות

הגהות והערות [ב] גם התוספות כתבו כן וכמו שהביא הבית יוסף והא דנקט הטור בשם הרא"ש משום דהתוספות כתבו בלשון יכול להיות ולא כתבו בפשיטות משא"כ הרא"ש כתבו בפשיטות: [ג] כתב בצפולא חריפתא על הרא"ש שם את נ שמעתי שהוא האי הגרול שבים שקורין אנגלטעריא ובלשון אשכנז ענגלאנד: ד] בתוספות

ויריקו חכמתם על אנשי הארץ, אכתי ספק אם יפול העץ היינו החכם אם צדקו למיימימים או צלפון למשמאלים וצמח יודע איפה, מקום אשר יפול העץ שם יהיו פירותיו תלמידיו, מהם יודע מה היה מעשה העץ הזה.

דאמר רב הלכה כר"א. עיין תוס' [ד"ה דאמר], וי"ע שיטה ר"ת דמוקי דרב אשי בישראל חשוד, הא כתב ש"ך רס"י קי"ע [סק"ג] בישראל חשוד לא שייך חזת נסוך, א"כ למה לריך חותם בתוך חותם, שוב הראנו כי כבר הרגיש מהרמ"ל ולריך עיין.

נאכלים כמו שהוא חי ופשוטא ללא שייך צ"י בשולי נכרים, אבל בשל תצואה הוי אמינא משום שהתצואה אינה נאכלת כמו שהוא חי ליתסר, קמ"ל תוס', אבל כל השכר מצטלים וזכו פשוט ומצואר צדוקתי עוצא בש"ס — והשתא קשה ארצ פפא ור' אחאי וכי לא היו אדם חשוד ואיך שמו הלך עכ"פ המים נחשבל, אלא על כרחך דשרי, וא"כ יש לתמוה עג הרי"ף והרא"ש דמייתו להך דכ"פ צמח עומנין לפסק הלכה והלא סוגיא צדוקתה עדיפא, וגם ר' פפא ורצ אחאי צתרחי הוו עפי ועצדי עוצדי צנפשייהו, וצשל סופרים יש לילך אחר המיקל ומי"ע פסקו צהיפוך.

דף ל"א עמוד ב': שבר של נכרי. עיין מ"ש תוס' [ד"ה וחרוייהו] דאין צו משום צישולי נכרי משום דכי היכי דבטיל לגבי המים לענין צרכה, הוא הדין נמי לענין צישול נכרי. והב"ח [יו"ד רס"י קי"ד] כתב— שזה התיורן אינו עיקור, שהרי יש בו כזית צדדי אכילה פרס משעורים וחיוב עליו כרת בפסח ואינו בטל לגבי מים, אלא משום שנשתנו השעורים מצרך שהכל נהיה צדדו ע"ש. ואפשר שדקו צדדו בשכר שעורים דהשעורים עלמס נימוחים ויואל כל כחם צישול, אבל מ"מ הקאפע שכתיר הפרי חדש ס"י קי"ד [ס"ד] צודאי מותר מטעם זה שגרעיני הקאפע אינם נימוחים צמים רק קליעת טעם צעלמא, ולית ציה משום צישולי נכרים משפחת גוייה צצית ישראל המצטלים קאפע, א"כ המתאכסן צצית גוי ושוחה עמו קאפע צסתם כלים שאינם צני יומן ואינו צצמסבה וצמושב ללים, לית ציה משום צישולי נכרים. ושקילאט"ע פשוט דנאכל כמות שהוא ומותר, וללא כתשי מהר"ם א"ש ח"צ ס"י ס"ב ע"ש מ"ט).

על כן ג"ל צשים לצ דכ"פ צמח עומנין אמר הש"ס והוא סבור אדם חשוד שאינו, מדקדוק זה הלשון והוא סבור משמע ללא צה אלא ליישב קפידותו של ר' אמני והוא סבור ואין לא ס"ל, ואלו צפרק מי שהפך הג"ל מסיק סתמא דתלמודא אדם חשוד שאינו ולא דקדק לומר והוא סבור, על כן ג"ל כך, דכ"פ צמח עומנין צני ר' נחמן דחיבו לא שתי צצית גוי רק אמר לדרו עבדיה דליתיה לציתיה ואפי"ה קפיד ר' אמני צזה, ס"ל לסתמא דתלמודא ללא ליתוש לקפידותיה של ר' אמני צזה, והוא סבור ואין לא ס"ל, דהרי צ"י צני אדם חשודים ר' פפא ור' אחאי הג"ל עבדי עוצדא צנפשייהו אפילו צשכר מכל שכן צמיא, והרי"ף והרא"ש הביאו דקדוק זה הלשון לומר הוא סבור ואין לא סצורה לי כג"ל, אך צמ"ק פרק מי שהפך הג"ל דר' יהודה שתי צצית הגוי צזה לא מלינו דעבדי אמוראים עוצדא צנפשייהו צהיפוך, קאמר סתמא דתלמודא אדם חשוד שאינו דאפשר דהלכתא צבה כר' אמני, אמנס הרי"ף והרא"ש השמיטו להך סוגיא משום דמשמע מסוגיא צדוקתה דאפילו צבה לית הלכתא כר' אמני, והוא מדקאמר סתמא דתלמודא דר"פ ואדרי אחאי הג"ל אינהו סבור משום חתנות, מ"ל דלמא ס"ל כדרב שם דמשום גילוי נאשר למי שלקח צל"ה"ה, אבל לאדם צריא שרי לגמרי, והא דמייתי להו אצבא דחנותא ולציתיה לאו משום חתנות דשכר אלא משום מיא דאחים קפילא ואינוי הוב אדם חשוד, אלא ע"כ סצורה לי לסתמא צדוקתא דאפילו אדם חשוד שרי צכל גווי ומש"ה השמיטו הרמב"ם ועוש"ע, וכן נכון לדיוא צלי פקפוק כלל א).

[ר' פפא מפיקין ליה לאצבא דחנותא ושתי וכו']. ס"פ צמח עומנין [שבת ג"א ע"א] איתא דר"ג אמר לדרו עבדי אייתי לי מיא דאחים קפילא ארמאה, שמע ר' אמני ואיקפד, ואמר ר' יוסף מי"ע איקפד כרצ"י עבד, דרב רצ"י ס"ל כל שנאכל כמו שהוא חי אין צו משום צישולי-נכרים, ומסיק הש"ס והוא סבור אדם חשוד שאינו והציאו שם הרי"ף והרא"ש [ס"י י"ב], אמנס צרמזים לא [הציאו] שם הך דיהי אדם חשוד נזהר צזה, והנה צמועד קטן פרק מי שהפך [י"ב ע"ב] מייתי שם מנס עוצדא כזה דר' יהודה נשיאה שתי מיא דאחים קפילא ארמאה ושמע ר' אמני ואיקפיד ג"כ, ומסיק הש"ס אדם חשוד שאינו, והך עוצדא לא הביאו הרי"ף והרא"ש ז"ל. והנה לכאורה מצואר [צשמעתין] דאפילו אדם חשוד שרי, צני שכר של נכרי רב פפא מפיקין ליה אצבא דחנותא ושתי ורצ אחאי מייתי לי לציתיה ושתי וחרוייהו משום חתנות, רב אחאי עציב דהתקב יתירה, וכתבו תוס' [ד"ה וחרוייהו] וצכלל שכר צין של תמרים צין של שעורים ואין לאסור של תצואה משום צישולי נכרים וכי משום דאינו עולה על שלחן מלכים, וגם התצואה צטלה לענין הצרכה ע"ש, ופשוט הוא דגם שכר של תמרים מצטלים התמרים, ומה שכתבו תוס' דשכר של תצואה אין צו משום צישולי נכרים ולא כתבו קן צסתם שכר, משום שסתם שכר של תמרים

אידי דאכלי שקלים ורמשים צביל גופייהו. מיימי תמתיי אחר שצעו"ה אין לנו מדרש חכמות הרפואות וכל רופאי ישראל לומדים צצית מדרש לאומים וחכמיהם וכל חכמתם צנוי על עצמי גופים דאכלי שקלים ורמשים ולא דאוגי צמלות, ואיך ישפוע מזה על גופי ישראל ללא אכלי שקלים ודאוגי צמלות, הרי קמן, אלו מסתכנים צגילוי ואלו שתי וחוי, ושכנה זרע של אלו מסרות משא"כ אלו, והא איציעיא ללא איפשעא צפרק ר' עקיבא [שבת פ"ו ע"ב]. וצודאי לענין רפואות הגוף מה נעשה נסמך על רופא חס ית"ש ויתן צפי הרופא ומחשבתו לרפאות נפש עד דכל ושומר אפתאים ה', ולענין פיקוח נפש שבת ויה"כ לא יחא אלא ספק נמי מותר, אבל לענין איסור נדה ג"ע, ואם חז"ל במכו על

א ח"י ש"ע יו"ד (לונדון תשס"ו) עמ' ט' ד"ה דבר.

מ"ט) עיין ח"י ש"ע יו"ד (לונדון תשס"ו) ט' ב' ד"ה היוצא.

סימן מד

בשתיית קפה של גוים בזמן הזה, ואם יש הבדל בין קפה סתם לנס קפה

בענין שתיית קפה של גוים אם יש בו איסור בשיל... הכה נהג בעמם השאלה כבר דברו... קיי"ב ס"ק י"ז ובסיומן קי"ד ס"ק י"ז ושם כתב... להחיר מתרי עממי חדא דאעפ"י דעולה עש"מ ואע"ג... דאיונו נאכל כמו שהוא חי מכ"מ כיון דאיונו ללפת... הפת אינו צאוסור בשול גוי, ועוד דכמו שבי תוס'... ע"ז ל"א ע"כ דכי היכי דבעל התבואה למוס לענין... צרכה שהכל ה"ג לענין בשול גוי, וזה העעם שייך... נמי לענין קפה זה דעת הפר"ח.

וזקני הגאון פנים מאורות ח"ב סי' ס"ב חולק עליו... דאי משום דאיונו ללפת הפת כי דהפר"ח... צוה לדעתו אזיל שבי צסיומן קי"ג לחלוק על מש"ב... העור והשוי"ע דגס לפרפרת שייך בשול גוי, ועיקר... טעמו משום דבגמרא איתא ללפת הפת אצל אן... קיי"ל כהש"ע ואסור גס לפרפרת, וכן מללתי במאירי... ע"ז ל"ה ע"א כי ללפת הפת היינו אף לפרפרת... וכן כי דיש שאינם גורסים כלל ללפת הפת בגמרא... ועכ"פ פשיטא דאין לזוז צוה מהש"ע דגס לפרפרת... שייך בשול גוי וכדעת זקני הפמ"ה, וטעם שני של... הפר"ח עפ"י מש"ב תוס' דכי היכי דבעל למוס לענין... צרכה בעל למוס לענין בשול גוי, והפמ"ה טוען עליו... דהצ"ח כתב דאין טעם זה עיקר צתוס' דהא לענין... צרכה אעפ"י שיש כוית בכדי אכ"פ אעפ"י מצרך... שהכל והטעם מפני שנשתנה מצרייתו ואין התבואה... צעין וכ"ז לענין צרכה אצל לענין בשול גוי כו"ם... מבושל על ידו, אלא עיקר הביתר הוא טעם שני... שצתוס' מפני שאינו עולה על שילחן מלכים, משא"כ... קפה דעולה עש"מ וע"ש.

וביאור הדברים נראה עפ"י מש"ב הצ"ח עלמו... צאו"ח סיומן ר"ד לת' דמ"ש שכר דאעפ"י... שנכנס טעם הפירות אינו מצרך צרכה הפרי אלא... שהכל, ואלו לענין שאר פירות שצשלם צמוס כתב... הרא"ש דמצרך צרכה הפרי עלמו וכתב הצ"ח דאפשר... דשאני פירות שנחצלו דטעם פירות עלמן נכנסו... צמוס וצשתייתן עועם טעם הפרי אצל בשכר תמרים... יהצואה אין טעם התמרים והשעורים נרגשים צשתי... כלל אלא טעם אחר לגמרי, ועיין מג"א סי' ר"ד... ס"ק ע', וא"כ שפיר כתב הפמ"ה דכ"ז לענין צרכה, ... אצל לא שייך כלל זה לענין בשול גוי דכו"ם נחצבל... ואהני לי צישולא, וצחמח גס צמאירי ע"ז ל"א כתב... רק תי תתוס' צשצול דשכר אינו עולה עש"מ ולא... כתב כלל אידוד תי וזה כדברי הפמ"ה, איברא צמן

הזה גס שכר עולה עש"מ, וא"כ אין לנו טעם מספיק... להחיר, דבעל גבי מוס מדחה הצ"ח והפמ"ה, וגס... עולה עש"מ, כאשר העיר הצ"ח ריש סיומן קי"ד... איברא הע"ז ריש סיומן קי"ד ושאר הפוסקים עס... העתיקו דוקא טעם משום דבעל למוס ולא... אידך טעמא, וי"ל לדידהו דנהי דודאי אין דין צרכה... דומה לגמרי לבשול גוי וכנ"ל, מ"ז אן מדמיון ע"ס... הסברה של כאן לשם שחלק המוס הוא העיקר, ועדיין... ע"ע צ"ב.

ובש"ך ריש סיומן קי"ד העתיק צ' תי תתוס' וכתב... צסו"ד ומש"כ הצ"ח כאן לא ירדתי לסוף... דצריי, ולא פי' לנו הש"ך מה עיקר השגחו צוה על... הצ"ח, ונראה דהנה הצ"ח כתב עס טעם חדש להחיר... שכר משום בשול גוי, דהעיקר דלא גזרו על השכר... כלל כשגזרו על השלקות ועעמא כמו שכתב הרצ"ח... צתו"ה בית ה' דלא שייך צ' חתנות כולי האי דלא... מומני עליה וליכא קרובי דעתא כולי האי וצ"ד נמי... לא גזרו עליו אלא ישראל קדושים אמרו שיהגו צו... איסור צצתיהם של גוים להרחקה ויתרתא מצנותיהן... וכי' וע"ש.

דהדברים ודאי תמוהים דזה שכתב הרצ"ח דאין... צו קרובי דעתא היינו שצח הרצ"ח... יתן טעם למה לא גזרו על שכר צמיוחד כמו שגזרו... על יינס צמיוחד, וצוה ודאי מהני עעמא דרצ"ח... וציון צתוס' עס ל"א ע"כ וצרהשונים, אצל לענין... בשול עכו"ם דכולל אלפים נושאים כל דבר שאינו... נאכל כמו שהוא חי ועולה עש"מ צין דיש צו קרובי... דעתא צין לא א"כ גס שכר לא גרע מהס להיות... נכלל בכלל הגזירה דבשול עכו"ם הכללי, והרצה ין... הדברים שאנו אוסרים משום בשול גוים שיש צהס... הרצה פחית אקרובי דעתא משכר והס אסור משום... צש"ג, וא"כ ע"כ טעם היתר שכר כמש"כ תוספות, ... וציון שכתבנו דצוה"ז גס שכר עולה עש"מ כמש"כ... הצ"ח, א"כ עיקר סמוכותינו שצו רק על תתי שצתוס'... דבעל גבי המוס, וא"כ ה"ג לענין קפה.

וראיתי צח"ס ע"ז ל"א ע"כ אחרי שהצוה דברי... הצ"ח הג"ל שאין תי' זה עיקר צתוספות... דבעול לגבי מוס משום דשאנו לענין צרכה דמשום... דנשתנו השעורים מצרך שהכל, וכתב הח"ם ואפשר... שצדקי דצריי צשכר שעורים דהשעורים עלמס נמוחים... צמוס יולא כל כהס צצישול אצל מ"מ הקפה שהחיר... הפר"ח סי' קי"ד צודאי מותר מעעם זה שגרעונו... הקפה אינס נמוחים צמוס רק קליעת עעם צעלמא... וליח צ' משום בשול נכרים משפחת גויה צצית... ישראל א"ג צמתאכסן צצית גוי ושותה עמו קפה... צסתס כלים שאינס צ"ו וכי' דולא כתשובת פמ"ה... ח"צ סי' ס"ב עכתו"ד חתס סופר.

ובאמת קל"ע דהסכים דעת קדשו של הח"ס להצ"ח... ציסודו א"כ היתר שכר צוה"ז ע"כ משום

כברת הב"ח עלמו כג"ל דהא אין לנו טעם אחר כיון דצוה"ז עולה עש"מ וכבר כתבנו דהש"ך דחוי לה בשת"ג ידים. ומ"מ נולד לנו מדברי הח"ס חומרת לענין שהיית נס קפה של זמן הזה דצוה מערבים גכ גוף הקפה עלמו ואין כאן רק נדון של קליעת טעם כאשר הי' בימי הח"ס, וכן צעשיית טורקישן קפה יש צו יותר מקליעת טעם בעלמא ולהח"ס הג"ל גם להפרי"ח המקיל כה"ג אסור.

ועדיין יש לעיין צוה לענין קליית פולי הקפה עלמו, או פעולת הבשול של קיעור לעשות הגם קפה כדרך שעושין היום צבתי החרושת, וראיתי צה"י שדי חמד ריש מערכת בשול גוי דהביא פוסקים דמחמירים לומר דקליית הקפה עלמו כבר אסורה משום בשול גוי אעפ"י שעדיין לא בשלם והם עדיין פוליס יבשים, וצ"י דרכי תשובה ריש סימן קי"ד תמה עליו דאין הפוליס נאסרים כיון שבדרך זה אין עולין על שולחן מלכים וגם אינם נאכנים כלל במצב זה, יע"ש.

ובאמת כדעת הדרכי תשובה גראה דהי' דעת כל גדולי ישראל שדנו לענין בשול קפה עלמו צבית משתיבם ומכלל דבריהם נשמע להדיא דמשום קליית הפוליס אע"ג שמעולם הי' עושין כן לפני הבשול לא היו אוסרים, וכן נשמע מדבריהם חומרת דהגם שהפוליס כבר נקלו או נחצלו באש מכ"מ לא היו דנין צו דין אין בשול אחר בשול או אחר אלי' לילא שהי' להם נמוק הגון על היחר בשול הקפה עלמו.

וא"כ צום קפה אעפ"י שנחצול כבר צבית חרושת עד שנעשה אצק הקפה מ"מ זה לא יושענו להחיר הבשול של אח"כ דאסור לפי טעמו של הח"ס וכאמור למעלה, ואעפ"י שיש לי לנמד זכות על אלה המקילים צוה דלית להו חידושו של החת"ס שהוא עפ"י דעת הב"ח שדחה דברי החוס, רק נקטו להו פשעות דברי החוס' משום דבעל להמיס וזה שייך גם צום קפה, מכ"מ הואיל והדבר ילא מפי הח"ס כנ' בעל נפש יחמיר עלמו צוה, והיו"צ לענין נס חה צזמן הזה.

והנלענ"ד כתבתי
יע"ע ח"ה סי' צ"ג, ח"ו סי' ק"ש

סימן מה

כבוד ידידנו המפורז ומופלג צחויי כש"ת
מרדכי יעקב בערקאויטש הי"ו צליריק,
שו"ן.

אחדשה"ט וש"ת, מכחצו ע"י תלמידי כ"ה שלמה
הכהן נ"י קבלתי.

אשר שאל אס מותר לקנות שמירים (קאמפרווען)
מגויס כמו שמורי תפוחי אדמה, ולדדי ספק

שלו הגם שצחפוחי אדמה איכא משום בשולי גויס עפ"י המבואר בשו"ע יו"ד סי' קי"ג דעולה על שולחן מלכים וכמש"כ צחכמת אדם כלל כ"ו דחפוחי אדמה טולין עש"מ והכי נראה, מ"מ כיון שהם קרים טיפגעקוהלט ואינם ראויס כלל צלי בשול שנית* אס דומה למה דקוי"ל להקל צס"י קי"ג סי"ט לענין בשול גוי כמאכל צ"ד וגמרו ישראל, וכמו שבי ט"ז שס דלא אמרינן מאכל צ"ד רק להקל ילא להחמיר, אי"כ הכא אסור דנחצול לגמרי, או זנימא כיון דסו"ס אינו ראוי לאכיל צלי בשול נס כה"ג איכא להקל, והעיר מדברי תשובת אצקת רוכל לרצונו הב"י הוצא ציד אפרים וצשוירי צרכה שס.

ואעבור פרשתא דא צקילור צבעתקת הדברים וממילא רווחא שמעתא.

הנה צהא דאיתא צע"ז ל"ח ע"ב אי"ר צב"ח אר"י צין שהניח עכו"ס והפך ישראל צין שהניח ישראל והפך עכו"ס מותר ואינו אסור עד שיהי' תחלתו וגמרו צידי עכו"ס, כתב הרא"ש דיש מי שרצה לאסור נחצול שנחצול ע"י גוי כמאכל צ"ד וגמרו ישראל וראיתו מדשרין נחצול כמאצ"ד וגמרו גוי, והרא"ש דחה דשאני החס דהוי לקולא טעמאוכו כאלו כבר נחצול אצל לחומרת לא חשבו אוחו כמבשול דקל להם לחכמים צאיסור שלקות יע"ש. והנה מדלא מדמו לא האוסרים ולא המחמירים גנין זה לדין בשול אחר בשול צאיסור שצת אשר פליגי צ"י רבותינו וצתוכס הרא"ש כמבואר צרא"ש פרק כירה מ' ע"ב, מכלל דס"ל דאין לנו לדמות הדברים דהגם דאי נימא לענין שצת דיש בשול אחר שנחצול כמאצ"ד מ"מ הכא י"ל דאסור דהוי דבשול השני צישול מ"מ כיון דלא נחצול הבשול הראשון שנחצול כמאצ"ד ע"י גוי והי' כבר אז נאכל ע"י הדחק לא אהני לי' בשול שני אשר נקרא ג"כ בשול להפקיע איסור בשול עכו"ס, ולקאודך גיבסא הגם אי נימא צשצת דאין בשול אחר בשול כמאצ"ד דכבר נגמר הכל ע"י בשול הראשון מ"מ אין רא"י לאסרו כאן אס נעשה הבישול הראשון ע"י גוי, דשאני החס דכיון דמלאכת מחשבת אסרה חורה וחתיכה זו כבר עלתה לה צישול צשעת הדחק ודי צוה לפטור המצול אח"כ, אצל סו"ס אין להכחיש כי המשלים צי שליסי החסרים צבישול קעביד עוצא לקרצו לאכילה ודי צוה להקל לענין גזירות שלקות דרצנן והדברים פשיעוסי, וממילא אין להביא כאן ממה שנו"י הב"י והצ"ח צאוי"ת סי' ש"ח צדעת הרא"ש צוה.

מ"מ יראה דעת הרא"ש דדוקא צנחצול כמאצ"ד עכ"פ הוא דשרי, אצל צנחצול כל לרבו אפילו מנעמק ויפה לו צחוספת בשול ע"י ישראל מ"מ כבר נאסר צבשל כ"ל ע"י גוי, איצרא צרא"ש צצדק הצית צית ג-ז, כי מפורש ואיכא מ"ד דכל שגמרו ציד ישראל מותר ואפי' נגמרו בשולי כל זמן שמנעמק

* ר"ל דאין ראויס כלל אפי' כמאכל קר דקור השעות שששו צחחלה הי"ס כעין בטול הבשול, ועיין סוף התשובה צוה.

